

(Foto)

Het dorp van mijn jeugd 1 en 2

(Tekst Allard van Lenthe maart 2024)

1.

Het dorp van mijn jeugd is een oude bekende. Alleen, wanneer ik er op bezoek ben, kent het dorp mij niet meer.
Ik heb het lang geleden verlaten, ik ben er een vreemde in Jeruzalem.

Het dorp heet De Krim.

Het is een veendorp aan het kanaal de Dedemsvaart op de grens van Overijssel en Drenthe acht kilometer van Coevorden.

De veenarbeiders woonden er in veenhutten, ze groeven er het kanaal en staken miljoenen broodjes turf uit de kletsnatte veengrond. Wanneer dat gedaan is, zet een Rijksdienst de grond om in landbouwgrond.

Daar komen rijke Groningse boeren op af. Ze leggen honderden bunders aardappelvelden aan en laten die door vliegtuigjes met DDT-gif besproeien. De DDT-druppels vallen als een lichte regenval op ons neer, ik voel het nog!

Daarnaast lozen de boeren met hun aardappelmeelfabriek 'Onder Ons' de fabrieksafval in het kanaal en op weilanden (vloeivelden) achter de fabriek.

De Krim stinkt naar verrotte aardappelen en in het kanaal drijven vissen met de witte buik naar boven. Je vist ze zo met een schepnet uit het water.

Wanneer ik in de eerste klas van de HBS Coevorden van de biologieleraar meneer Van de Heuvel een herbarium met twintig verschillende planten moet maken heb ik een probleem.

Ik zoek het hele dorp af, maar ik vind alleen de paardenbloem, het madeliefje en de pinksterbloem.

Dus lever ik een herbarium met drie planten in. Niet best!

Maar goddank heb ik een biologieleraar die weet hoe de wereld in elkaar zit. 'Ik zal je een zeven geven,' zegt hij 'maar op voorwaarde dat je de komende zomervakantie meedoet aan een natuurweek van Natuurmonumenten in De Kop van Overijssel!'

Dat doe ik en dan zie ik voor het eerst weegbree, herderstasjes, speenkruid, salomonszegel en akkerdissel.

De aardappelvelden zijn verdwenen, de aardappelmeelfabriek 'Onder Ons' is gesloten en er drijven geen dode vissen in het kanaal. Wanneer ik een

kijkje bij de vloeivelden neem, weet ik niet wat ik zie!!

De natuur heeft zich over de vervuiling door de aardappelmeelfabriek heen gezet. De vloeivelden zijn meertjes met rietbeplanting, honderden ganzen, visdiefjes en futen. Er broeden zelfs klapeksters, dat zie je bijna nergens in Nederland.

Er groeien herderstasjes, speenkruid, salomonszegel, akkerdissel, weegbree... daar had ik mijn herbarium wel mee vol gekregen!

2.

Het dorp van mijn jeugd is een oude bekende. Alleen, wanneer ik er op bezoek ben, kent het dorp mij niet meer. Ik heb het lang geleden verlaten. Ik woonde er 18 jaar in het postkantoor.

Mijn ouders kunnen het met iedereen goed vinden, zo moeilijk is het niet. Er zijn drie scholen (hervormd, gereformeerd en openbaar), er zijn drie kerken (hervormd, gereformeerd en christelijk gereformeerd) en in het verenigingsleven is het één voor allen en allen één.

Niet moeilijk dus.

Alleen de boeren! Die willen hun slag slaan!

Ik loop voor mijn moeder een collecte voor het blindeninstituut Bartiméus.

Bij de boeren krijg ik nooit wat!

'We geven al aan iets anders', zeggen ze.

'Aan wie dan?'

'Dat gaat je niks aan!' zeggen ze. Dat is ook zo.

Bij de arbeiders kom ik binnen als geroepen. Ze zoeken het hele huis af naar wat geld, want natuurlijk hebben ze iets over voor de blinden!

'Zijn ze helemaal blind?'

'Nee', zei ik, 'sommigen zien nog wel iets, maar de meesten zijn stekeblind!'

Het klinkt alsof ze bij Bartiméus ten dode zijn opgeschreven.

'Ben je liever rijk of arm?'

'Rijk natuurlijk!' zeggen mijn vriendjes. 'Net zo rijk als Oom Dagobert. Die zwemt in het geld!'

Ik weet het niet. Rijk? Het lijkt me niks. De hele dag in m'n eentje zwemmen in het geld en iedereen buiten de deur houden? Slot op de deur, bang dat er ingebroken wordt! Rijk? Nee.

Dan verandert er wat in mijn leven! Ik ben twaalf jaar en ik ga naar de HBS in Coevorden. Ik ga op hockey, ik lig in het zwembad, ik ga naar een sportkamp op de Veluwe, ik ga kamperen in Engeland.

Ik word lid van de Partij van de Arbeid, maar armoedebestrijding en zorg is niet zo mijn ding. Ik ben bezig met Buitenlandse Zaken, Nederlands-Indië en de Vietnamoorlog.

Zo raak ik vervreemd van het dorp van mijn jeugd.

Nu ik er in het voorjaar 2024 op bezoek ben ziet het dorp er goed uit. De aardappelmeelfabriek is gesloten, er drijven geen vissen meer in het kanaal, de arbeidershuizen zijn gerenoveerd, iedereen heeft een auto, de boerschuren staan vol caravans, er is een supermarkt met een viskraam en de voetbalclub De Krimse Boys heeft een nieuwe voetbalkantine. Het ziet er goed uit, maar het dorp is niet tevreden; het heeft voor meer dan 60 procent op de PVV en op de Boer Burger Beweging gestemd. Bij de viskraam voor de supermarkt raak ik erover in gesprek met een oude man. Twee oude mannen, hij en ik. 'De boeren hebben hier altijd de natuur verpest!' zeg ik. 'En dat doen ze nog steeds!'

De man bij de viskraam zegt: 'De oude politiek is een Haagse kliek, de oude politiek spreekt De Krim niet meer aan. Ik hou ook niet van Wilders, maar ik hou wel van Caroline van de Plas. Dat vind ik een fijne vrouw!'

Hij kijkt mij onderzoekend aan. 'Wie bent u eigenlijk?' vraagt hij. 'Ik ben hier geboren en getogen, ik ben van het postkantoor!'

'Postkantoor?' Er gaat een lichtje bij hem op.

'Nu zie ik het!' zegt hij, 'Jij bent die jongen van het postkantoor, die collecteerde voor het blindeninstituut Bartiméus!'